

*Na poziv Francuskog olimpijskog odbora, 25. rujna 2008., a tijekom francuskog predsjedavanja Europskom unijom (1. srpnja do 31. prosinca 2008), delegacija olimpijskog i sportskog pokreta, predvođena članom Međunarodnog olimpijskog odbora, Mariom Pescanteom i predsjednikom Europskih olimpijskih odbora, Patrickom Hickeyem, sastala se s Bernardom Laporteom, državnim tajnikom za sport da bi razjasnili **stav o autonomiji i specifičnosti sporta**. Nakon tog sastanka, krajem rujna 2008., usvojena je konačna verzija tog dokumenta.*

U ime Olimpijskog i sportskog pokreta dokument su podnijeli:

- Međunarodni olimpijski odbor
- Europski olimpijski odbori
- Udruženje međunarodnih olimpijskih zimskih saveza
- Udruženje međunarodnih ljetnih saveza
- Opće udruženje međunarodnih sportskih saveza

Uz suradnju i podršku:

- Međunarodnog košarkaškog saveza
- Međunarodnog košarkaškog saveza – odjel Europe
- Međunarodnog nogometnog saveza
- Unije europskih nogometnih udruženja
- Međunarodnog ragbi odbora

STAV OLIMPIJSKOG I SPORTSKOG POKRETA O SPECIFIČNOSTI I AUTONOMIJI SPORTA

Olimpijski i sportski pokret, predvođen Međunarodnim olimpijskim odborom, traži od francuskog predsjedanja Europskom unijom da osigura da je njegov stav, kao što je niže izraženo, upućen ministrima sporta Europske unije i Europskom vijeću u obliku deklaracije. Ta deklaracija treba dati odgovarajuće tumačenje specifičnosti i autonomije sporta koje se zasniva na Lisabonskom sporazumu (potpisan 13. prosinca 2007.) sukladno i nastavljaajući se na Deklaraciju o sportu iz Nice koju je usvojilo Europsko vijeće 2000. Deklaracija bi pojasnila to polje dok još nije došlo do ratifikacije Lisabonskog sporazuma.

1) Specifičnost sporta

Specifičnosti sporta u Europskoj uniji može se pristupiti iz dvije prizme: a) specifičnost sportskih aktivnosti i sportskih pravila i b) specifičnost i autonomija sportskih struktura. Stavovi Olimpijskog i sportskog pokreta su sljedeći:

- Olimpijski i sportski pokret treba biti ključni faktor u definiranju sportskih pravila koja će biti priznata kao specifična i sukladno tome njima će se rukovoditi sportski savezi
- Sport nije sam po sebi ekonomska aktivnost. Sport ima bitnu društvenu ulogu i uvelike se temelji na dobrovoljnim strukturama.
- Ekonomski modeli olimpijskog i sportskog pokreta temelje se na osnovnim načelima financijske raspodjele u svrhu sportskog razvoja. Ključni element solidarnosti razlikuje sport od drugih industrija.
- Pitanja trebaju izaći iz okvira nogometa: u svom pristupu sportskim pitanjima, potrebi institucija Europske unije da razmišlja globalno i izvan nogometa. Važne teme, poput

autonomije i specifičnosti sporta, važne su za sve sportove i njima se treba pozabaviti u svim sportovima – pojedinačnim i ekipnim.

2) Autonomija sporta

Odgovornost koju sport ima u društvu i autonomija kojom regulira sam sebe doveli su do njegovog kredibiliteta i legitimnosti. Na taj način, autonomija znači očuvanje vrijednosti sporta i postojećih struktura putem kojih se razvijao u Europi i svijetu. U tom pogledu, Olimpijski i sportski pokret navodi:

- Europska unija treba ponovno naglasiti svoju podršku neovisnosti sportskih saveza i njihovog prava da se sami organiziraju kroz odgovarajuće asocijativne strukture. Priznat će da, uz dužnu pažnju za nacionalno zakonodavstvo i zakonodavstvo zajednice i na osnovi demokratske i transparentne metode rada, zadatak je sportskih saveza da organiziraju i promiču pojedini sport, osobito što se tiče specifičnih sportskih pravila koja se primjenjuju i sastava nacionalnih reprezentacija, na način na koji smatraju da se najbolje odražavaju njihovi ciljevi (Deklaracija iz Nice).
- Stoga Europska unija treba djelovati na očuvanju postojećih sportskih struktura. Sport je univerzalan, izgrađen na sistemu piramide širom svijeta i pridržava se međunarodnih sportskih pravila. Promjena te piramide ugrozila bi najjaču prednost sporta: okupljanje ljudi iz čitavog svijeta.

3) Obrazovanje i zaštita mladih sportaša

Dok Europska unija potvrđuje društvenu i obrazovnu ulogu sporta, Olimpijski i sportski pokret smatraju da neke odluke Europskog suda pravde (npr. Meca Medina slučaj) ugrožavaju zdrav razvoj sporta. Olimpijski i sportski pokret traži:

- Kad se primjenjuju natjecateljska pravila Europske unije i interne tržišne provedbe treba na bolji način uzeti u obzir specifičnost sporta uključujući u kontekst obrazovanja i zaštitu mladih sportaša i klubova u kojima su trenirali.
- Da Europska unija surađuje s Olimpijskim i sportskim pokretom na reguliranju aktivnosti igrač-agenti.
- Da se zaštitom maloljetnika koji dolaze u Europu pozabave u tijesnoj suradnji s institucijama Europske unije i Olimpijskog i sportskog pokreta.
- Da zemlje članice i Europska unija osiguravaju dovoljno europsko i nacionalno financiranje, za promicanje obrazovanja putem sporta, potičući treniranje mladih sportaša kao i razvoj školskog sporta. Naglasak treba biti na: a) boljem treniranju i omogućavanju integracije sportaša u tržište posla tijekom i nakon njihove sportske karijere i b) daljnjem korištenju i jačanju sporta kao obrazovnog sredstva.

4) Integritet sportskih natjecanja

Integritet sportskih natjecanja je bitan za očuvanje zdravog razvoja, kredibiliteta i autonomije sporta. Očuvanje postojećih saveznih sportskih struktura, zaštita integriteta sportskog natjecanja i neizvjesnost sportskih rezultata i natjecanja legitimno je pravo i cilj sportskih saveza koji trebaju biti priznati na razini Europske unije, osobito što se tiče:

- Dopinga: Europska unija treba nastaviti podržavati rad Svjetske agencije protiv dopinga, osobito u području istraživanja i prevencije. Europska unija bi mogla igrati ključnu ulogu u poticanju svojih zemalja članica na usvajanje zakonodavstva ili strategije koji su sukladni Kodeksu Svjetske agencije protiv dopinga i ojačali bi njihovu provedbu. Osim toga, Europska unija bi trebala podržati suradnju pravosuđa i policije u zemljama članicama protiv mreža dopinga i trgovine drogom.
- Klađenja: Ilegalno klađenje u sportu brzo se razvija i izvan kontrole sportskih saveza. Europska unija trebala poticati koordiniranu akciju zemalja članica u svezi s ilegalnim klađenjem kako bi se zaštitila sportska etika i suzbile prijetnje poput korupcije. Od Europske unije i njenih zemalja članica se isto tako traži da zaštite intelektualno vlasništvo sportskih saveza koje je podložno klađenju. Time se treba osigurati da kladionice kompenziraju korištenje sportskih natjecanja u svrhe klađenja i provedu široku ponovnu razdiobu na najširoj i amaterskoj razini. Sportski se savezi moraju konzultirati o vrsti i predmetu oklada koje su moguće na njihovim natjecanjima kako bi se očuvao integritet sporta i osiguralo da licencirane organizacije za klađenje imaju odgovarajuće postupke integriteta za identifikaciju i istraživanje sumnjive prakse klađenja. Štoviše, od Europske unije se traži da se pobrine da financiranje sportskih saveza nije ugroženo novim oblicima klađenja i nereguliranim aktivnostima klađenja.
- Rasizma i nasilja: Europska unija treba ojačati nacionalne i sportske inicijative u borbi protiv rasizma i nasilja kako bi se osigurao zdravi sportski okoliš koji je dostupan svima, bez obzira da li se radi o sportašu ili gledatelju.
- Sistema licenciranja i komercijalnih prava: Saveze treba poticati u njihovim naporima prema praksi zdravog i transparentnog financijskog i poslovnog upravljanja, tj. putem sistema licenciranja prilagođenih potrebama i okolnostima različitih sportova. Povrh toga, središnji marketing komercijalnih prava treba biti pojačan kao glavno sredstvo za osiguranje djelotvorne financijske solidarnosti u sportu.
- „Otvoreni“ sistem: Europska unija treba zaštititi „otvoreni“ sistem, koji se zasniva na načelu plasiranja u viši stupanj natjecanja/spuštanja u nižu ligu.
Vlasništvo/kontrola/utjecaj klubova: Treba podržati mjere sportskih saveza o sprečavanju sukoba interesa i jamčenju sportskog ishoda.
- Organizacija. Dok uzimaju u obzir razvoj u svijetu sporta, savezi moraju nastaviti biti središnja značajka oblika organizacije koja jamči sportsku koheziju, sudjelovanje u demokraciji i integritet natjecanja (Deklaracija iz Nice).

5) Očuvanje sportskih pravila

Danas pojam specifičnosti pati od neodređenosti kao i ograničenih i slučajnih zakonskih učinaka koji dovode do nesigurnog zakonskog okvira i „obrambenog propisa“ koji neprimjereno štiti osnovne sportske imperitive. Olimpijski i sportski pokret navodi da:

- Sportskim savezima vladaju sportska pravila.
- Procesi unutarnjeg rješenja sukoba, uključujući arbitražu Sportskog arbitražnog suda, moraju se potvrditi kad dođe do prekršaja čisto sportskih pravila.
- Potreba za očuvanjem neizvjesnosti sportskih natjecanja opravdava uvođenje propisa koje su odredile sportske strukture, kao što su propisi o licenciranju kluba, kontroli upravljanja, centraliziranom marketingu i ograničenjima o višestrukome vlasništvu klubova.
- S obzirom da je primjena određenih općih načela zakona (načelo proporcionalnosti, analiza svakog zasebnog slučaja, itd) o čistim sportskim pravilima destabilizirajuća, to

se pitanje mora raspraviti kao dio strukturiranog dijaloga kao što je izloženo u paragrafu 6.

- Zaštitom nacionalnih ekipa i pravila koja se odnose na slobodno kretanje profesionalnih sportaša treba se pozabaviti u svjetlu pravila specifičnih za pojedini sport i osobitih karakteristika međunarodnog sporta.

6) Strukturirani dijalog

- Bitno je da europske institucije (ministri sporta zemalja članica, Komisija i Parlament), međunarodne sportske organizacije (MOO i međunarodni savezi) kao i njihovi članovi na nacionalnoj i kontinentalnoj razini, uspostave organiziran, zajednički i trajan dijalog kao što je raspravljeno s francuskim predsjedavanjem, izvan postojećih okvira.

HRVATSKI OLIMPIJSKI ODBOR
U Zagrebu, 16. prosinca 2008. godine

S engleskog prevela Ljiljana Ujlaki Šubić,
voditeljica Odjela za međunarodnu suradnju Hrvatskog olimpijskog odbora